

RO
ANEXĂ

Orientări

pentru stabilirea corecțiilor financiare care trebuie aplicate, în cazul nerespectării normelor în materie de achiziții publice, asupra cheltuielilor finanțate de Uniune în cadrul gestiunii partajate

Cuprins

1.	Introducere	3
1.1.	Scopul și sfera de aplicare a orientărilor	3
1.2.	Temei juridic și documente de referință.....	5
1.2.1.	<i>Orientări privind corecțiile financiare.....</i>	5
1.2.2.	<i>Dreptul Uniunii aplicabil în cazul atribuirii contractelor publice care nu sunt reglementate (sau sunt reglementate doar parțial) de directivele privind achizițiile publice .....</i>	5
1.3.	Criterii care trebuie avute în vedere atunci când se decide ce rată de corecție trebuie aplicată	7
2.	Principalele tipuri de nereguli și ratele corespunzătoare de corecție financiară	9
2.1.	Anunț de participare și caiete de sarcini.....	9
2.2.	Evaluarea ofertelor	16
2.3.	Executarea contractului	19

1. Introducere

1.1. Scopul și sfera de aplicare a orientărilor

Orientările privind corecțiile financiare ar trebui să fie aplicate în primul rând în cazul unor nereguli care constituie încălcări ale normelor în materie de achiziții publice aplicabile contractelor finanțate din bugetul Uniunii în cadrul gestiunii partajate. Aceste norme în materie de achiziții publice sunt prevăzute în directivele privind achizițiile publice, menționate în secțiunea 1.2 (denumite în continuare „directivele”), și în legislația națională relevantă.

Ratele de corecție prevăzute în secțiunea 2 se aplică și în cazul contractelor care nu sunt reglementate (sau sunt reglementate doar parțial) de directive¹. Ratele de corecție cuprinse între 5 % și 100 % și stabilite în secțiunea 2 sunt aceleași cu cele prevăzute în Decizia Comisiei din 19 octombrie 2011 referitoare la aprobarea orientărilor privind principiile, criteriile și baremele indicative care trebuie aplicate în ceea ce privește corecțiile financiare efectuate de Comisie în conformitate cu articolele 99 și 100 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006¹ (denumită în continuare „Decizia privind corecțiile financiare”). În ceea ce privește articolele 97 și 98 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului din 27 iulie 2006, același interval de rate de corecție a fost reprodus, *mutatis mutandis*, în „Orientările privind principiile, criteriile și baremele indicative care trebuie aplicate în ceea ce privește corecțiile financiare efectuate de Comisie în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului”, aplicabile Fondului european pentru pescuit (denumite în continuare „orientările privind FEP”). În ceea ce privește articolul 44 din Decizia 2007/435/CE a Consiliului din 25 iunie 2007, articolul 46 din Decizia nr. 573/2007/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 mai 2007, articolul 48 din Decizia nr. 574/2007/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 mai 2007 și articolul 46 din Decizia nr. 575/2007/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 mai 2007, a fost aplicată o abordare similară și în cazul Deciziei Comisiei C(2011)9771 din 22 decembrie 2011 privind aprobarea orientărilor privind principiile, criteriile și baremele indicative care trebuie aplicate în ceea ce privește corecțiile financiare efectuate de Comisie în temeiul celor patru fonduri ale programului general „Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii” (denumită în continuare „Decizia privind corecțiile financiare pentru Fondul european de integrare a resortisanților țărilor terțe, Fondul european pentru refugiați, Fondul pentru frontierele externe și Fondul european de returnare”).

Prezentele orientări înlocuiesc și actualizează orientările anterioare referitoare la același subiect (a se vedea considerentul 5 din prezenta decizie). Orientările actualizate reflectă experiența dobândită din aplicarea orientărilor anterioare și intenționează să aducă clarificări cu privire la nivelul corecțiilor ce urmează a fi aplicate în conformitate cu principiul proporționalității și ținând seama de jurisprudența relevantă. Principalele diferențe față de orientările anterioare sunt: 1) clarificarea nivelului corecțiilor ce urmează să fie aplicate în unele cazuri, prin introducerea unor criterii mai clare; 2) includerea unor noi nereguli care nu au fost specificate în orientările precedente, dar care corespund unor cazuri în care au fost detectate nereguli în cadrul auditurilor efectuate de Uniune și pentru care s-au aplicat corecții financiare; 3) armonizarea nivelului corecțiilor în ceea ce privește contractele care se supun directivelor și principiilor tratatului. În

---

¹ C(2011) 7321 final.

plus, sfera de aplicare a orientărilor a fost extinsă, dat fiind că noile orientări nu se aplică numai în cazul cheltuielilor aferente fondurilor structurale sau Fondului de coeziune, ci și în cazul altor cheltuieli.

Prezentele orientări ar trebui să se aplice atunci când se efectuează corecții financiare legate de nereguli constatate după data adoptării acestora. În ceea ce privește constatările auditului și corecțiile financiare efectuate în cadrul fondurilor structurale, al Fondului de coeziune, al Fondului european pentru pescuit și al celor patru fonduri ale programului general „Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii”, pentru care procedura contradictorie cu statul membru este în curs la data adoptării prezentelor orientări, Comisia va aplica orientările anterioare (menționate în considerentul 5 din prezenta decizie) sau prezentele orientări, asigurându-se totodată că se utilizează rata de corecție cea mai favorabilă pentru statul membru respectiv.

Prezentele orientări abordează, de asemenea, necesitatea de a corecta evaluările ofertelor care sunt influențate de conflicte de interese; în acest sens, s-a introdus în secțiunea 2 un tip specific de neregulă (a se vedea neregula nr. 21).

Prezentele orientări contribuie, de asemenea, la îndeplinirea recomandării privind descărcarea de gestiune a Parlamentului European pentru exercițiul financiar 2010, menită să armonizeze modul în care sunt tratate erorile legate de achizițiile publice în următoarele domenii de politică: agricultură și resurse naturale, coeziune, energie și transporturi, promovând totodată o armonizare sporită a cuantificării de către Curtea de Conturi Europeană și de către Comisia a neregulilor în materie de achiziții publice. Comisia va invita Curtea de Conturi Europeană să aplice prezentele orientări în contextul activității sale de audit, în scopul îndeplinirii recomandării sus-menționate a Parlamentului European.

Tipurile de nereguli descrise în secțiunea 2 sunt cele mai frecvente tipuri de nereguli constatate. Alte nereguli care nu sunt menționate în această secțiune ar trebui să fie tratate în conformitate cu principiul proporționalității și, dacă este posibil, prin analogie cu tipurile de nereguli identificate în prezentele orientări.

În cazul în care Comisia descoperă nereguli legate de nerespectarea normelor privind achizițiile publice, aceasta determină valoarea corecției financiare aplicabile în conformitate cu prezentele orientări. Valoarea corecției financiare se calculează ținând seama de valoarea cheltuielilor declarate Comisiei și aferente contractului (sau unei părți a acestuia) afectat de neregula respectivă. Procentul baremului corespunzător se aplică valorii cheltuielilor afectate care a fost declarată Comisiei pentru contractul în cauză. Aceeași rată de corecție ar trebui să se aplice și în cazul oricăror cheltuieli viitoare legate de același contract afectat, înainte ca aceste cheltuieli să fie certificate Comisiei. Exemplu concret: valoarea cheltuielilor declarate Comisiei pentru un contract de lucrări încheiat pe baza aplicării unor criterii ilegale este de 10 000 000 EUR. În cazul în care rata de corecție aplicabilă este de 25 %, suma care urmează să fie dedusă din situația cheltuielilor prezentată Comisiei este de 2 500 000 EUR. În consecință, finanțarea din partea Uniunii este redusă pe baza ratei de finanțare relevante. În cazul în care, ulterior, autoritățile naționale intenționează să declare alte cheltuieli care au legătură cu același contract și care sunt afectate de aceeași neregulă, pentru cheltuielile respective ar trebui să se aplice aceeași rată de corecție. În cele din urmă, valoarea integrală a plăților aferente contractului este corectată pe baza aceleiași rate de corecție.

Statele membre constată, de asemenea, existența unor nereguliⁱⁱ; în acest caz, ele trebuie să efectueze corecțiile necesare. Autorităților competente ale statelor membre li se recomandă să aplice aceleași criterii și aceleași rate la corectarea neregulilor constatate de propriile lor servicii, cu excepția cazului în care acestea aplică standarde mai stricte.

1.2. Temei juridic și documente de referință

Prezentele orientări iau în considerare articolul 80 alineatul (4) din Regulamentul (UE, EURATOM) nr. 966/2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, normele sectoriale aplicabile cofinanțării din partea Uniunii în cadrul gestiunii partajate, directiveleⁱⁱⁱ și documentele de referință menționate în secțiunile 1.2.1 și 1.2.2, și anume Decizia privind corecțiile financiare, orientările privind FEP și Comunicarea interpretativă nr. 2006/C 179/02 a Comisiei privind „dreptul comunitar aplicabil în cazul atribuirii contractelor publice care nu sunt reglementate (sau sunt reglementate doar parțial) de directivele privind achizițiile publice”.

În secțiunea 2, se face trimitere la Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale² și la Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii³. În cazul în care o procedură sau un contract de achiziții publice este reglementat de o directivă anterioară sau de una ulterioară, corecția se efectuează în conformitate cu secțiunea 2, dacă este posibil, sau prin analogie cu cazurile descrise în această secțiune. În plus, diversele dispoziții naționale privind achizițiile publice care transpun directivele menționate ar trebui să fie, de asemenea, considerate drept o referință atunci când se analizează neregulile în cauză.

1.2.1. Orientări privind corecțiile financiare

Decizia privind corecțiile financiare se aplică perioadei de programare 2007-2013^{iv} și stabilește cadrul general și baremele corecțiilor financiare forfetare aplicate de Comisie în cadrul gestiunii partajate pentru Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune. Orientările privind FEP reflectă, de asemenea, aceeași abordare ca cea prevăzută în decizia privind corecțiile financiare. Prezentele orientări urmează același raționament și aplică același barem de corecții. Decizia privind corecțiile financiare pentru Fondul european de integrare a resortisanților țărilor terțe, Fondul european pentru refugiați, Fondul pentru frontierele externe și Fondul european de returnare reflectă această abordare în legătură cu cele patru fonduri ale programului general „Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii”. Documentul VI/5330/97 stabilește orientările pentru calcularea consecințelor financiare în momentul elaborării deciziei privind verificarea și închiderea conturilor FEOGA – secțiunea Garantare.

1.2.2. Dreptul Uniunii aplicabil în cazul atribuirii contractelor publice care nu sunt reglementate (sau sunt reglementate doar parțial) de directivele privind achizițiile publice

Astfel cum se prevede în Comunicarea interpretativă nr. 2006/C 179/02 a Comisiei privind dreptul comunitar aplicabil în cazul atribuirii contractelor publice care nu sunt reglementate (sau sunt

² JO L 134, 30.4.2004, p. 1-113.

³ JO L 134, 30.4.2004, p. 114-240.

reglementate doar parțial) de directivele privind achizițiile publice (denumită în continuare „comunicarea interpretativă”), Curtea de Justiție a Uniunii Europene a confirmat că „normele și principiile prevăzute în Tratatul CE se aplică și în cazul contractelor care nu intră în sfera de aplicare a directivelor”.

În conformitate cu punctele 1.1 și 1.2 din comunicarea interpretativă, entitățile contractante din statele membre trebuie să respecte normele și principiile prevăzute în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ori de câte ori încheie contracte de achiziții publice care intră în sfera de aplicare a tratatului. Aceste principii includ libera circulație a mărfurilor (articolul 34 din TFUE), dreptul de stabilire (articolul 49 din TFUE), libertatea de a presta servicii (articolul 56 din TFUE), nediscriminarea și egalitatea de tratament, transparența, proporționalitatea și recunoașterea reciprocă.

Curtea de Justiție a elaborat un set de standarde de bază pentru atribuirea contractelor de achiziții publice care sunt derivate în mod direct din normele și principiile prevăzute în Tratatul CE. Principiile egalității de tratament și nediscriminării pe motive de naționalitate presupun o obligație de transparență. Această obligație, conform jurisprudenței Curții de Justiție^v, „constă în garantarea, în favoarea oricărui potențial ofertant, a unui nivel de publicitate adecvat care să permită o deschidere a pieței serviciilor către concurență, precum și controlul imparțialității procedurilor de achiziții publice.”

Noțiunea de „nivel de publicitate adecvat”^{vi} trebuie interpretată prin prisma principiilor consacrate în tratat, astfel cum au fost interpretate de către Curtea de Justiție și sintetizate în comunicarea interpretativă.

Având în vedere hotărârile Curții de Justiție pronunțate în cauza C-412/04⁴, în cauzele conexe C-147/06 și C-148/06⁵, precum și în cauza C-507/03⁶, în cadrul unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, atunci când Comisia invocă nerespectarea normelor și a principiilor tratatului, „*acesteia îi revine sarcina de a stabili că*”

- fără a aduce atingere faptului că un contract nu este reglementat (sau este reglementat doar parțial) de dispozițiile directivelor menționate anterior, contractul în cauză „prezenta un interes cert pentru o întreprindere situată într-un stat membru, altul decât cel al autorității contractante în cauză, și

- *că această întreprindere, neavând acces la informațiile adecvate înainte de atribuirea contractului, nu a putut fi în măsură să își manifeste interesul pentru acest contract*”^{vii}.

În conformitate cu alineatul (34) din hotărârea pronunțată în cauza C-507/03, „*simpliciter indicarea de către [Comisia] (...) a existenței unei plângeri care i-a fost adresată în legătură cu contractul respectiv nu poate să fie suficientă pentru a demonstra că acel contract prezenta un interes transfrontalier cert și pentru a constata, prin urmare, existența unei neîndepliniri a obligațiilor*”.

În acest context, dacă se constată cazuri de nerespectare aparentă a principiilor de transparență și de nediscriminare în contractele care nu sunt reglementate (sau sunt reglementate doar parțial) de

---

⁴ Comisia/Italia, Rec., 2008, p. I-619.

⁵ SECAP SpA și Santorso Soc./Comune di Torino, Rec., 2008, p. I-3565.

⁶ Comisia/Irlanda, Rec., 2007, p. I-9777.

dispozițiile directivelor, este necesar să se stabilească dacă există elemente care să justifice interesul transfrontalier, inclusiv următoarele elemente:

- obiectul contractului,
- valoarea estimată a acestuia, caracteristicile specifice ale sectorului în cauză (dimensiunea și structura pieței, practicile comerciale etc.),
- poziția geografică a locului de desfășurare a activităților,
- dovada existenței unor oferte provenite din partea altor state membre sau a interesului exprimat de întreprinderi dintr-un alt stat membru.

Indiferent de existența unui interes transfrontalier cert^{viii} în legătură cu un anumit contract care nu este reglementat (sau este reglementat doar parțial) de dispozițiile directivelor, este necesar să se examineze dacă cheltuielile declarate pentru contractul respectiv respectă normele naționale privind achizițiile publice.

Dacă există un interes transfrontalier sau dacă se constată că legislația națională nu a fost respectată, Comisia poate propune aplicarea unei corecții financiare bazate pe criteriile stabilite mai jos în secțiunea 1.3 și pe baremele corecțiilor definite în secțiunea 2. Atunci când evaluează cazurile de nerespectare a legislației naționale privind achizițiile publice, Comisia trebuie să ia în considerare normele de interpretare naționale stabilite de către autoritățile naționale competente.

1.3. Criterii care trebuie avute în vedere atunci când se decide ce rată de corecție trebuie aplicată

Prezentele orientări stabilesc un interval de corecții de 5 %, 10 %, 25 % și 100 %, care sunt aplicate cheltuielilor aferente unui contract. Acestea țin seama de gravitatea neregulii și de principiul proporționalității. Aceste rate de corecție se aplică în cazul în care nu este posibil să se cuantifice cu exactitate implicațiile financiare pentru contractul în cauză.

Gravitatea unei nereguli legate de nerespectarea normelor privind achizițiile publice și implicațiile financiare aferente pentru bugetul Uniunii sunt evaluate ținând seama de următorii factori: nivelul concurenței, al transparenței și al egalității de tratament. Un indicator clar al gravității neregulii este situația în care nerespectarea normelor are un efect disuasiv pentru potențialii ofertanți sau în care o astfel de nerespectare conduce la atribuirea contractului altui ofertant decât celui care ar fi trebuit să îl obțină.

Dacă neregula este doar de natură formală, fără a avea vreo implicație financiară reală sau potențială, nu se va efectua nicio corecție.

În cazul în care se constată mai multe nereguli în aceeași procedură de achiziții, ratele de corecție nu se cumulează, rata de corecție (5 %, 10 %, 25 % sau 100 %) fiind determinată pe baza celei mai grave nereguli.

Dacă o corecție a fost aplicată unui anumit tip de nereguli, iar statul membru nu ia măsurile corective adecvate în ceea ce privește alte proceduri de achiziții vizate de același tip de nereguli, ratele de corecție financiară pot fi majorate la un nivel mai ridicat de corecție (și anume 10 %, 25 % sau 100 %).

O corecție financiară de 100 % poate fi aplicată în cazurile cele mai grave în care neregula favorizează unul sau mai mulți ofertanți/candidați sau în cazul în care o autoritate judiciară sau administrativă competentă a stabilit că neregula are legătură cu un caz de fraudă.

2. PRINCIPALELE TIPURI DE NEREGULI ȘI RATELE CORESPUNZĂTOARE DE CORECȚIE FINANCIARĂ

2.1. Anunț de participare și caiete de sarcini

Nr.	Tipul de neregulă	Legislația aplicabilă/documentul de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
1.	Nepublicarea anunțului de participare.	Articolele 35 și 58 din Directiva 2004/18/CE Articolul 42 din Directiva 2004/17/CE Secțiunea 2.1 din Comunicarea interpretativă nr. 2006/C 179/02 a Comisiei	Anunțul de participare nu a fost publicat în conformitate cu normele relevante [de exemplu, publicarea în <i>Jurnalul Oficial al Uniunii Europene</i> (JOUE), în cazul în care acest lucru este impus de directive ^{ix}].	100 % 25 %, în cazul în care publicarea unui anunț (unor anunțuri) de participare este impusă de directive, iar anunțul (anunțurile) respectiv(e) nu a(u) fost publicat(e) în JOUE, însă acesta (acestea) a(u) fost publicat(e) într-un mod care să garanteze că o întreprindere situată într-un alt stat membru are acces la informații adecvate privind achizițiile publice înainte ca acestea să fie atribuite, astfel încât această întreprindere să fie în măsură să depună o ofertă sau să își exprime interesul de a obține contractul respectiv. În practică, acest lucru înseamnă fie că anunțul de participare a fost publicat la nivel național (în conformitate cu legislația națională sau cu normele naționale aplicabile în acest sens), fie că standardele de bază privind

Nr.	Tipul de neregulă	Legislația aplicabilă/documentul de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
				publicitatea aferentă contractelor au fost respectate. Pentru mai multe detalii privind aceste standarde, a se vedea secțiunea 2.1 din Comunicarea interpretativă nr. 2006/C 179/02 a Comisiei.
2.	Scindarea artificială a contractelor de achiziții publice de lucrări/servicii/bunuri.	<p>Articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2004/18/CE</p> <p>Articolul 17 alineatul (2) din Directiva 2004/17/CE</p>	Un proiect de lucrări sau de achiziții propuse pentru anumite cantități de bunuri și/sau servicii este scindat, fiind astfel sustras din sfera de aplicare a directivelor și neputând face obiectul unei publicări în JOUE pentru întregul set de lucrări, servicii sau bunuri aflate în joc.	<p>100 %</p> <p>25 %, în cazul în care publicarea unui anunț (unor anunțuri) de participare este impusă de directive, iar anunțul (anunțurile) respectiv(e) nu a(u) fost publicat(e) în JOUE, însă acesta (acestea) a(u) fost publicat(e) într-un mod care să garanteze că o întreprindere situată într-un alt stat membru are acces la informații adecvate privind achizițiile publice înainte ca acestea să fie atribuite, astfel încât această întreprindere să fie în măsură să depună o ofertă sau să își exprime interesul de a obține contractul respectiv. În practică, acest lucru înseamnă fie că anunțul de participare a fost publicat la nivel național (în conformitate cu</p>

Nr.	Tipul de neregulă	Legislația aplicabilă/documentul de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
				legislația națională sau cu normele naționale aplicabile în acest sens), fie că standardele de bază privind publicitatea aferentă contractelor au fost respectate. Pentru mai multe detalii privind aceste standarde, a se vedea secțiunea 2.1 din Comunicarea interpretativă nr. 2006/C 179/02 a Comisiei.
3.	Nerespectarea - termenelor pentru primirea ofertelor; sau a - termenelor pentru primirea cererilor de participare ^x ;	Articolul 38 din Directiva 2004/18/CE Articolul 45 din Directiva 2004/17/CE	Termenele pentru primirea ofertelor (sau pentru primirea cererilor de participare) au fost mai scurte decât termenele stabilite în directive.	25 % în cazul în care există o reducere a termenelor > = 50 % 10 % în cazul în care există o reducere a termenelor > = 30 % 5 % în cazul în care există orice altă reducere a termenelor (această rată de corecție poate fi redusă la o valoare cuprinsă între 2 % și 5 % atunci când se consideră că natura și gravitatea deficienței nu justifică o rată de corecție de 5 %).
4.	Potențialii ofertanți/candidați nu dispun de suficient timp pentru a obține documentația de	Articolul 39 alineatul (1) din Directiva 2004/18/CE Articolul 46 alineatul (1) din	Timpul de care dispun potențialii ofertanți/candidați pentru a obține documentația de licitație este prea scurt, ceea ce creează un obstacol	25 % în cazul în care timpul de care dispun potențialii ofertanți/candidați pentru a obține documentația de licitație reprezintă mai puțin de

Nr.	Tipul de neregulă	Legislația aplicabilă/documentul de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
	licitație.	Directiva 2004/17/CE	<p>nejustificat în calea deschiderii către concurență a achizițiilor publice.</p> <p>Corecțiile sunt aplicate de la caz la caz. Pentru a determina nivelul corecției, se va ține cont de eventualele circumstanțe atenuante legate de specificitatea și de complexitatea contractului, în special de o eventuală sarcină administrativă sau de dificultățile întâmpinate în furnizarea documentației de licitație.</p>	<p>50 % din termenele stabilite pentru primirea ofertelor (în conformitate cu dispozițiile relevante).</p> <p>10 % în cazul în care timpul de care dispun potențialii ofertanți/candidați pentru a obține documentația de licitație reprezintă mai puțin de 60 % din termenele stabilite pentru primirea ofertelor (în conformitate cu dispozițiile relevante).</p> <p>5 % în cazul în care timpul de care dispun potențialii ofertanți/candidați pentru a obține documentația de licitație reprezintă mai puțin de 80 % din termenele stabilite pentru primirea ofertelor (în conformitate cu dispozițiile relevante).</p>
5.	<p>Nepublicarea</p> <p>- prelungirii termenelor pentru primirea ofertelor;</p> <p>sau a</p> <p>- prelungirii termenelor pentru</p>	<p>Articolul 2 și articolul 38 alineatul (7) din Directiva 2004/18/CE</p> <p>Articolul 10 și articolul 45 alineatul (9) din Directiva 2004/17/CE</p>	Termenele pentru primirea ofertelor (sau pentru primirea cererilor de participare) au fost extinse fără publicare în conformitate cu normele aplicabile (și anume, publicarea în JOUE în cazul în care achizițiile publice sunt reglementate de directivele în	<p>10 %</p> <p>Corecția poate fi redusă la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.</p>

Nr.	Tipul de neregulă	Legislația aplicabilă/documentul de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
	primirea cererilor de participare ^{xi} ;		cauză).	
6.	Cazuri care nu justifică recurgerea la procedura negociată cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare	Articolul 30 alineatul (1) din Directiva 2004/18/CE	Autoritatea contractantă atribuie un contract de achiziții publice printr-o procedură negociată, după publicarea unui anunț de participare, însă această procedură nu este justificată de dispozițiile relevante.	25 % Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.
7.	Pentru atribuirea contractelor în domeniul apărării și al securității care intră în mod specific sub incidența Directivei 2009/81/CE, o justificare inadecvată pentru nepublicarea unui anunț de participare	Directiva 2009/81/CE	Autoritatea contractantă atribuie un contract de achiziții publice în domeniul apărării și al securității prin intermediul unui dialog competitiv sau al unei proceduri negociate fără publicarea unui anunț de participare, fără ca circumstanțele să justifice utilizarea unei astfel de proceduri.	100 %. Corecția poate fi redusă la 25%, la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.
8.	Nespecificarea: - criteriilor de selecție în anunțul de participare; și/sau a - criteriilor de atribuire (și a	Articolele 36, 44, 45-50 și 53 din Directiva 2004/18/CE și anexele VII A (anunțuri de participare la achizițiile publice: punctele 17 și 23) și VII B (anunțuri de participare la concesiunile de lucrări publice: punctul 5).	În anunțul de participare nu sunt prezentate criteriile de selecție. și/sau nici în anunțul de participare, nici în caietul de sarcini nu sunt descrise suficient de detaliat	25 % Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 % în cazul în care criteriile de selecție/de atribuire au fost specificate în anunțul de participare (sau în caietul de sarcini, în ceea ce privește criteriile de atribuire), însă

Nr.	Tipul de neregulă	Legislația aplicabilă/documentul de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
	ponderii acestora) în anunțul de participare sau în caietul de sarcini.	Articolele 42, 54 și 55 și anexa XIII la Directiva 2004/17/CE	criteriile de atribuire și ponderea acestora.	nu au fost detaliate suficient.
9.	Criterii de selecție și/sau de atribuire ilegale și/sau discriminatorii stabilite în anunțul de participare sau în caietul de sarcini	Articolele 45-50 și articolul 53 din Directiva 2004/18/CE Articolele 54 și 55 din Directiva 2004/17/CE	Cazuri în care operatorii au fost descurajați să participe la licitație din cauza unor criterii de selecție și/sau de atribuire ilegale stabilite în anunțul de participare sau în caietul de sarcini. De exemplu: - obligația de a avea deja un sediu sau un reprezentant în țara sau în regiunea respectivă; - obligația ofertanților de a avea expertiză în țara sau în regiunea respectivă.	25 % Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.
10.	Criterii de selecție care nu au legătură și nu sunt proporționale cu obiectul contractului	Articolul 44 alineatul (2) din Directiva 2004/18/CE Articolul 54 alineatul (2) din Directiva 2004/17/CE	Se poate demonstra că nivelurile minime de capacitate pentru un contract specific nu au legătură și nu sunt proporționale cu obiectul contractului, ceea ce nu garantează accesul egal al ofertanților sau are ca efect crearea de obstacole	25 % Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.

Nr.	Tipul de neregulă	Legislația aplicabilă/documentul de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
			nejustificate în calea deschiderii către concurență a achizițiilor publice.	
11.	Specificații tehnice discriminatorii	<p>Articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2004/18/CE</p> <p>Articolul 34 alineatul (2) din Directiva 2004/17/CE</p>	Stabilirea unor standarde tehnice prea specifice, ceea ce nu garantează accesul egal al ofertanților sau are ca efect crearea de obstacole nejustificate în calea deschiderii către concurență a achizițiilor publice.	<p>25 %</p> <p>Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.</p>
12.	Definirea insuficientă a obiectului contractului	<p>Articolul 2 din Directiva 2004/18/CE</p> <p>Articolul 10 din Directiva 2004/17/CE</p> <p>Cauza C-340/02 (Comisia/Franța) și cauza C-299/08 (Comisia/Franța)</p>	Descrierea din anunțul de participare și/sau din caietul de sarcini nu este suficientă pentru a permite potențialilor ofertanți/candidați să determine obiectul contractului.	<p>10 %</p> <p>Corecția poate fi redusă la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.</p> <p>În cazul în care lucrările executate nu au fost publicate, suma corespunzătoare acestora face obiectul unei corecții de 100 %</p>

2.2. Evaluarea ofertelor

Nr.	Tipul de neregulă	Temei juridic/documente de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
13.	Modificarea criteriilor de selecție după deschiderea ofertelor, ceea ce conduce la o acceptare incorectă a ofertanților.	<p>Articolul 2 și articolul 44 alineatul (1) din Directiva 2004/18/CE</p> <p>Articolul 10 și articolul 54 alineatul (2) din Directiva 2004/17/CE</p>	Criteriile de selecție au fost modificate pe parcursul fazei de selecție, antrenând astfel acceptarea unor ofertanți care nu ar fi trebuit să fie acceptați dacă ar fi fost respectate criteriile de selecție.	<p>25 %</p> <p>Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.</p>
14.	Modificarea criteriilor de selecție după deschiderea ofertelor, ceea ce conduce la o respingere incorectă a ofertanților	<p>Articolul 2 și articolul 44 alineatul (1) din Directiva 2004/18/CE</p> <p>Articolul 10 și articolul 54 alineatul (2) din Directiva 2004/17/CE</p>	Criteriile de selecție au fost modificate pe parcursul fazei de selecție, antrenând astfel respingerea unor ofertanți care ar fi trebuit să fie acceptați dacă ar fi fost respectate criteriile de selecție.	<p>25 %</p> <p>Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.</p>
15.	Evaluarea ofertanților/candidaților pe baza unor criterii de selecție sau de atribuire ilegale	<p>Articolul 53 din Directiva 2004/18/CE</p> <p>Articolul 55 din Directiva 2004/17/CE</p>	<p>Pe parcursul evaluării ofertanților/candidaților, criteriile de selecție au fost utilizate drept criterii de atribuire sau criteriile de atribuire (ori subcriteriile sau ponderile respective) specificate în anunțul de participare sau în caietul de sarcini nu au fost respectate, antrenând astfel aplicarea unor criterii de selecție sau de atribuire ilegale.</p> <p>Exemplu: subcriteriile utilizate pentru atribuirea contractului nu au nicio legătură cu criteriile de atribuire menționate în anunțul de participare/ caietul de sarcini.</p>	<p>25 %</p> <p>Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.</p>

Nr.	Tipul de neregulă	Temei juridic/documente de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
16.	Lipsa de transparență și/sau de egalitate de tratament pe parcursul evaluării	Articolele 2 și 43 din Directiva 2004/18/CE Articolul 10 din Directiva 2004/17/CE	Pista de audit referitoare, în special, la punctajul acordat fiecărei oferte este neclară/nejustificată/lipsită de transparență sau inexistentă și/sau raportul de evaluare nu există sau nu conține toate elementele prevăzute de dispozițiile relevante.	25 % Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.
17.	Modificarea unei oferte pe parcursul evaluării	Articolul 2 din Directiva 2004/18/CE Articolul 10 din Directiva 2004/17/CE	Autoritatea contractantă permite unui ofertant/candidat să își modifice oferta în cursul evaluării ofertelor.	25 % Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.
18.	Negocierea pe parcursul procedurii de atribuire	Articolul 2 din Directiva 2004/18/CE Articolul 10 din Directiva 2004/17/CE	În contextul unei proceduri deschise sau restrânse, autoritatea contractantă negociază cu ofertanții pe parcursul etapei de evaluare, ceea ce duce la o modificare substanțială a condițiilor inițiale specificate în anunțul de participare sau în caietul de sarcini.	25 % Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.

Nr.	Tipul de neregulă	Temei juridic/documente de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
19.	Procedură negociată cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare, implicând modificarea substanțială a condițiilor specificate în anunțul de participare sau în caietul de sarcini ^{xii}	Articolul 30 din Directiva 2004/18/CE	În contextul unei proceduri negociate cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare, condițiile inițiale ale contractului au fost modificate în mod substanțial, justificând astfel publicarea unei noi proceduri de ofertare.	25 % Corecția poate fi redusă la 10 % sau la 5 %, în funcție de gravitatea neregulii.
20.	Respingerea ofertelor anormal de scăzute	Articolul 55 din Directiva 2004/18/CE Articolul 57 din Directiva 2004/17/CE	Oferte care par anormal de scăzute în raport cu bunurile, lucrările sau serviciile în cauză, însă autoritatea contractantă, înainte de a respinge respectivele oferte, nu solicită, în scris, detalii privind elementele constitutive ale ofertei pe care le consideră relevante.	25 %
21.	Conflict de interese	Articolul 2 din Directiva 2004/18/CE Articolul 10 din Directiva 2004/17/CE	O autoritate judiciară sau administrativă competentă a stabilit existența unui conflict de interese, fie din partea beneficiarului contribuției plătite de Uniune, fie din partea autorității contractante.	100 %

2.3. Executarea contractului

Nr.	Tipul de neregulă	Temei juridic/documente de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
22.	Modificare substanțială a elementelor contractului specificate în anunțul de participare sau în caietul de sarcini ^{xiii}	<p>Articolul 2 din Directiva 2004/18/CE</p> <p>Articolul 10 din Directiva 2004/17/CE</p> <p>Jurisprudență:</p> <p>cauza C-496/99 P, CAS Succhi di Frutta SpA, Rec., 2004, p. I- 3801, punctele 116 și 118</p> <p>cauza C-340/02, Comisia/Franța, Rec., 2004, p. I-9845</p> <p>cauza C-91/08, Wall AG, Rec., 2010, p. I-2815</p>	Elementele esențiale ale atribuirii contractului includ prețul ^{xiv} , natura lucrărilor, perioada de executare, modalitățile de plată și materialele utilizate, fără a se limita însă la acestea. Este întotdeauna necesar să se efectueze o analiză de la caz la caz a ceea ce reprezintă un element esențial.	25 % din valoarea contractului plus valoarea suplimentară a contractului rezultată din modificarea substanțială a elementelor contractului.
23.	Reducerea domeniului de aplicare al contractului	<p>Articolul 2 din Directiva 2004/18/CE</p> <p>Articolul 10 din</p>	Contractul a fost atribuit în conformitate cu directivele, însă, ulterior, domeniul de aplicare al contractului a fost redus.	Valoarea reducerii domeniului de aplicare al contractului

Nr.	Tipul de neregulă	Temei juridic/documente de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
		Directiva 2004/17/CE		plus 25 % din valoarea domeniului de aplicare final (numai în cazul în care reducerea domeniului de aplicare al contractului este substanțială).
24.	<p>Atribuirea de contracte suplimentare de lucrări /servicii/bunuri (în cazul în care o asemenea atribuire constituie o modificare substanțială a condițiilor inițiale ale contractului^{xv}) fără concurență, în absența uneia dintre următoarele condiții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - o extremă urgență determinată de evenimente neprevăzute; - o împrejurare neprevăzută^{xvi} în cazul unor lucrări, servicii, bunuri complementare. 	Articolul 31 alineatul (1) litera (c) și alineatul (4) litera (a) din Directiva 2004/18/CE	Contractul principal a fost atribuit în conformitate cu dispozițiile relevante, dar a fost completat de unul sau de mai multe alte contracte de lucrări/servicii/bunuri (încheiate în scris sau nu) atribuite fără respectarea dispozițiilor directivelor, și anume, a dispozițiilor legate de procedurile negociate fără publicare, din motive de extremă urgență determinate de evenimente neprevăzute sau pentru atribuirea unor contracte suplimentare de produse, lucrări și bunuri.	100 % din valoarea contractelor suplimentare. În cazul în care valoarea totală a contractelor suplimentare de lucrări/servicii/bunuri (încheiate în scris sau nu) atribuite fără respectarea dispozițiilor directivelor nu depășește pragurile prevăzute în directive, și nici 50 % din valoarea contractului inițial, corecția poate fi redusă la 25 %.
25.	Lucrări sau servicii suplimentare care depășesc limita prevăzută în dispozițiile	Articolul 31 alineatul (4) litera (a) ultimul paragraf din Directiva	Contractul principal a fost atribuit în conformitate cu dispozițiile directivelor, dar a fost completat de unul sau de mai multe alte contracte care depășesc cu mai	100 % din suma ce depășește 50 % din valoarea contractului inițial

Nr.	Tipul de neregulă	Temei juridic/documente de referință	Descrierea neregulii	Rata de corecție
	relevante	2004/18/CE	mult de 50 % ^{xvii} valoarea contractului inițial.	

NOTE DE SFÂRȘIT:

ⁱ Contracte de achiziții publice inferioare pragurilor pentru aplicarea directivelor și contracte de achiziții publice de servicii enumerate în anexa I B la Directiva 92/50/CEE, în anexa XVI B la Directiva 93/38/CEE, în anexa II B la Directiva 2004/18/CE și în anexa XVII B la Directiva 2004/17/CE.

ⁱⁱ În contextul fondurilor structurale și al Fondului de coeziune, se precizează cele ce urmează.

„Documentul de orientare privind verificările de management care trebuie să fie realizate de către statele membre cu privire la operațiunile cofinanțate prin fonduri structurale și Fondul de coeziune pentru perioada de programare 2007-2013” (Nota COCOF 08/0020/04 din 5 iunie 2008) prezintă punctul de vedere al Comisiei cu privire la modul în care ar trebui să fie organizate verificările de management, astfel încât să se prevină și să se detecteze neregulile în domeniul achizițiilor publice. După cum se arată în acest document, „verificările ar trebui să fie realizate cât mai curând posibil după desfășurarea procedurii respective, dat fiind că deseori este dificil să se ia măsuri corective la o dată ulterioară”.

Statul membru are obligația de a se asigura că operațiunile care urmează să fie finanțate sunt selectate în conformitate cu normele UE și cu normele naționale aplicabile [articolul 60 literele (a) și (b) și articolul 61 litera (b) punctul (ii) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului], inclusiv cu cele referitoare la achizițiile publice:

a) Atunci când în cadrul controlului ex-ante național se constată că procedura de achiziții utilizată pentru un contract de achiziții publice nu respectă normele privind achizițiile publice și că acel **contract nu a fost semnat încă**, autoritatea de management ar trebui să recomande beneficiarului să lanseze o nouă procedură de achiziții în deplină conformitate cu normele sus-menționate, cu condiția ca lansarea unei noi proceduri de achiziții să nu presupună costuri suplimentare semnificative. În cazul în care nu se lansează o nouă procedură, autoritatea de management trebuie să corecteze neregula, prin aplicarea prezentelor orientări sau a unor norme mai stricte definite la nivel național.

b) În cazul în care se constată o neregulă **după semnarea contractului și după obținerea aprobării operațiunii în vederea unei finanțări** (în orice etapă a ciclului proiectului), autoritatea de management trebuie să corecteze neregula, prin aplicarea prezentelor orientări sau a unor norme mai stricte definite la nivel național.

ⁱⁱⁱ În funcție de data la care a fost lansată procedura de atribuire a contractelor, se aplică următoarele directive: 86/665/CEE, 92/50/CEE, 93/36/CEE, 93/37/CEE, 93/38/CEE, 92/13/CEE, 2001/78/CE, 2004/17/CE, 2004/18/CE. Aceasta este doar o listă orientativă.

^{iv} Pentru perioada 2000-2006, „Orientările privind principiile, criteriile și baremele indicative aplicate de serviciile Comisiei în vederea stabilirii corecțiilor financiare în conformitate cu articolul 39 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1260/1999” au fost adoptate prin Decizia C/2001/476 a Comisiei. Un document similar a fost adoptat pentru Fondul de coeziune (a se vedea Decizia C/2002/2871 a Comisiei).

^v Cauza C-324/98 Telaustria, Rec., 2000, p. I-10745, punctul 62, cauza C-231/03 Coname, Rec., 2005, p. I-7287, punctele 16-19 și cauza C-458/03 Parking Brixen, Rec., 2005, p. I-8585, punctul 49.

^{vi} Noțiunea de „nivel de publicitate adecvat” presupune, în special, următoarele considerații:

a) Principiile egalității de tratament și nediscriminării presupun o **obligație de transparență** care constă în garantarea, în favoarea oricărui potențial ofertant, **a unui nivel de publicitate adecvat care să permită contractului respectiv să facă obiectul concurenței**. Obligația de transparență prevede că o **întreprindere situată într-un alt stat membru poate avea acces la informațiile potrivite referitoare la contractul respectiv înainte ca acesta să fie atribuit**, astfel încât întreprinderea respectivă să fie în măsură, dacă dorește, să își exprime interesul pentru obținerea contractului în cauză.

b) Pentru cazurile individuale în care, din cauza unor circumstanțe speciale, cum ar fi un interes economic foarte redus, atribuirea unui contract ar fi lipsită de interes pentru operatorii economici situați în alte state membre. Într-un astfel de caz, efectele asupra libertăților fundamentale trebuie considerate ca fiind prea incerte și prea indirecte pentru a justifica aplicarea unor standarde derivate din dreptul primar al Uniunii și, în consecință, nu există motive pentru aplicarea unor corecții financiare.

Entităților contractante individuale le revine responsabilitatea de a decide dacă atribuirea prevăzută a unui contract ar putea prezenta sau nu un interes pentru operatorii economici situați în alte state membre. În opinia Comisiei, această decizie trebuie să se bazeze pe o evaluare a circumstanțelor specifice ale cazului, cum ar fi obiectul contractului, valoarea sa estimată, caracteristicile specifice ale sectorului în cauză (dimensiunea și structura pieței, practicile comerciale etc.) și poziția geografică a locului de desfășurare a activităților.

^{vii} A se vedea hotărârea pronunțată în cauza C-507/03, Comisia/Irlanda, Rec., 2007, p. I-9777, punctul 32.

^{viii} Cauza T-384/10, Spania/Comisia (GIASA), JO C 225, 3.8.2013, p. 63.

^{ix} Pentru contractele care nu sunt reglementate (sau sunt reglementate doar parțial) de directive, este necesar să se stabilească existența unui anumit interes transfrontalier sau a unei încălcări a legislației naționale privind achizițiile publice. În acest sens, a se vedea secțiunea 1.2.2 din prezentele orientări. În cazul în care există un interes transfrontalier sau o încălcare a legislației naționale, este necesar să se stabilească gradul de publicitate care ar fi trebuit aplicat în acest caz. În acest context, astfel cum se menționează în secțiunea

---

2.1.1 din Comunicarea interpretativă nr. 2006/C 179/02 a Comisiei, obligația în materie de transparență presupune că o întreprindere situată în alt stat membru poate să aibă acces la informații adecvate cu privire la contractul în cauză înainte ca acesta să fie atribuit, astfel încât întreprinderea respectivă să fie în măsură, dacă dorește, să depună o ofertă sau să își exprime interesul de a obține contractul respectiv. În practică, acest lucru înseamnă fie că anunțul de participare a fost publicat la nivel național (în conformitate cu legislația națională sau cu normele naționale aplicabile în acest sens), fie că standardele de bază privind publicitatea aferentă contractelor au fost respectate. Pentru mai multe detalii cu privire la aceste standarde, a se vedea secțiunea 2.1 din comunicarea interpretativă sus-menționată a Comisiei.

^x Aceste termene sunt aplicabile procedurilor restrânse și procedurilor negociate cu publicarea unui anunț de participare.

^{xi} Aceste termene sunt aplicabile procedurilor restrânse și procedurilor negociate cu publicarea unui anunț de participare.

^{xii} Se poate aplica un grad redus de flexibilitate pentru modificarea unui contract după ce acesta a fost atribuit, chiar dacă această posibilitate, precum și normele detaliate de punere în aplicare nu sunt prevăzute în mod clar și precis în anunțul de participare sau în caietul de sarcini (a se vedea punctul 118 din cauza CEJ C-496/99, *Succhi di Frutta*). Dacă această posibilitate nu este prevăzută în documentația de licitație, sunt admise modificări ale contractului cu condiția ca acestea să nu fie substanțiale. O modificare este considerată a fi substanțială în cazul în care:

- (a) autoritatea contractantă introduce condiții care, dacă ar fi fost incluse în procedura de achiziții inițială, ar fi permis admiterea altor ofertanți decât cei admiși inițial;
- (b) modificarea permite atribuirea unei oferte altui ofertant decât celui care a fost reținut inițial;
- (c) autoritatea contractantă extinde domeniul contractului astfel încât acesta să cuprindă lucrări/servicii/bunuri care nu erau incluse inițial;
- (d) modificarea înclină balanța economică a contractului în favoarea contractantului într-un mod care nu era prevăzut în contractul inițial.

^{xiii} A se vedea nota de sfârșit xii de mai sus.

^{xiv} Pentru moment, singura modificare a prețului inițial pe care Curtea nu o consideră substanțială se referă la reducerea prețului cu 1,47 % și cu 2,94 % (a se vedea punctele 61 și 62 din cauza C-454/06, *Pressetext*). În cauzele T-540/10 și T-235/11, Tribunalul a acceptat corecții financiare pentru modificări mai mici de 2 % din prețul inițial.

^{xv} A se vedea nota de sfârșit xii de mai sus.

^{xvi} Noțiunea de „împrejurări neprevăzute” ar trebui interpretată ținând seama de ceea ce o autoritate contractantă diligentă ar fi trebuit să prevadă (de exemplu, noi cerințe rezultate în urma adoptării unei noi legislații europene sau naționale sau a unor condiții tehnice care nu ar fi putut fi prevăzute în ciuda unor investigații tehnice care stau la baza proiectării, realizate în conformitate cu stadiul actual al tehnologiei). Lucrările/serviciile/bunurile suplimentare datorate unui nivel insuficient de pregătire a ofertei/proiectului nu pot fi considerate „împrejurări neprevăzute”. A se vedea cauzele T-540/10 și T-235/11 (menționate mai sus).

---

^{xvii} Nu există nicio limită în cazul Directivei 2004/17/CE. Pentru calcularea pragului de 50 %, autoritățile contractante țin seama de lucrările/serviciile suplimentare. Valoarea acestor lucrări/servicii suplimentare nu poate fi compensată prin valoarea lucrărilor/serviciilor anulate. Suma corespunzătoare lucrărilor/serviciilor anulate nu are niciun impact asupra calculului pragului de 50 %.